

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Utbildningsnämnden

Datum:
2020-11-19

Diarienummer:
UBN-2020-08604

Handläggare:
Olle Bergh

Yrkes- och lärlingsprogram

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** utifrån redovisat arbete ge förvaltningen i fortsatt uppdrag att arbeta vidare med aktiviteter för yrkesprogrammets attraktivitet,
2. **att** inom ramen för detta, särskilt beakta en kvalitetssäkring av programråden och fortsatt samverkan med Vuxenutbildningen avseende Lärlingsutbildning.

Ärendet

I nämndens verksamhetsplan finns uppdraget 2.13 om att ta fram en strategi för att fler elever ska välja yrkesprogram och lärlingsprogram. Åtgärden syftar till att motivera fler elever att välja yrkes- och lärlingsutbildningar. Detta är en återredovisning av uppdraget.

Bakgrund

Den totala andelen sökande till yrkesprogram har inte förändrats nämnvärt över tid. Under perioden 2010 och fram till 2020 har cirka en fjärdedel av eleverna sökt yrkesprogram. Sedan 2010 då andelen låg på 26 procent har det varit en svagt sjunkande trend med som lägst 21 procent 2016. Nu 2020 ser vi en svag uppgång till 23 procent.

Yrkesprogrammen har därför varit föremål för särskilda satsningar sedan 2016, framförallt avseende marknadsföringsinsatser. Förvaltningen erfar att man på marginalen kan påverka söktrycket varför ett fortsatt marknadsföringsarbete är nödvändigt, men inte tillräckligt för att väga upp den bild som råder bland elever, föräldrar och i samhället i stort. Inte minst gäller detta Uppsala med sin starka akademiska tradition. Parallellt med marknadsföringsinsatser är det därför av stor vikt att ett långsiktigt arbete också handlar om kvalitetsfrågor.

Föredragning

För att öka andelen elever på yrkesprogram genomför förvaltningen en serie aktiviteter.

Förutom riktade marknadsföringsinsatser över tid och generellt utvecklingsarbete har förvaltningen på uppdrag av nämnden genomfört en genomlysning av programråd och inventerat möjligheten att upprätta ett lärlingscenter.

Genomlysningen av programråden visar på ett behov av en större likvärdighet avseende syfte, formalia och dokumentation.

Utformningen av ett Lärlingscenter i samarbete med Vux pågår med en inriktning mot ett gemensamt lärlingsråd. Vidare har ett nätverk för skollära och lärare organiserats som primärt skall stödja förvaltningen i framtagandet av relevanta kompetens- och utvecklingsinsatser.

En uppföljning av vad tidigare yrkes elever arbetar med och hur de ser på sin utbildning genomförs som en pilot under läsåret. Ur ett likvärdighetsperspektiv ser vi också att våra yrkesprogram generellt har en överrepresentation av elever med en svag socioekonomisk bakgrund och annan etnisk bakgrund. Det innebär att kommande aktiviteter inom ramen för kommunens likvärdighetsstrategi för gymnasiet del i hög omfattning kommer att omfatta våra yrkesprogram

Den serie aktiviteter som formulerades under förra läsåret är alla inriktade mot att öka yrkesprogrammets kvalitet.

Programråd

Under 2019 och 2020 har gymnasieledningen på uppdrag av gymnasieutskottet gjort en genomlysning och kartläggning av programråden. Genomlysningen visar på en bristande likvärdighet när det gäller sammansättning, politiskt deltagande, syfte, formalia och dokumentation. Förvaltningen önskar därför ett förlängt uppdrag för att kunna ta fram tydligare ramar och strukturer för programråden.

Utgångspunkten i detta fortsatta arbete är att alla huvudmän är representerade liksom gymnasiesärskolan i möjlig omfattning samt att IM-programmen och lärlingsutbildningen också finns representerade. Programråden skall integreras i det systematiska kvalitetsarbetet. Administrativa rutiner och politiskt deltagande säkerställs och utskottet tar del av protokoll och lyfter relevanta frågor på gymnasieutskottet.

Lärlingsråd

I enlighet med önskemål från politiskt håll gav chefen för vuxenutbildningen och gymnasiechefen i september 2019 en projektgrupp i uppdrag att utreda och kartlägga möjligheten till ett lärlingscentrum alternativt andra samarbeten kring lärlingsutbildningar.

Projektgruppen har kommit fram till att byggandet av ett fysiskt lärlingscentrum inte är aktuellt, då det för närvarande inte finns ekonomiska förutsättningar att tillskapa det. Både gymnasiet och vuxenutbildningen behöver i ett första steg internt utreda på hur man i framtiden ska arbeta med lärlingsutbildning och dess placering.

Projektgruppen föreslår ett fördjupat samarbete när det gäller APL-platser och utvecklingsarbete. Som exempel kan nämnas testning av digitala hjälpmedel, omvärldsbevakning och extern kommunikation. Arbetet i projektgruppen pausades

från mars 2020 p.g.a. rådande pandemi. Vi föreslår nu ett fortsatt uppdrag enligt projektgruppens förslag och inrättandet av ett mer permanent lärlingsråd.

Yrkeslärarnätverk

Arbetet med yrkeslärarnätverk för kompetensutveckling inleddes under läsåret 2019-2020 med en inventering av fortbildningsbehov på olika nivåer för skola, program och enskild lärare. Denna inventering har sedan kompletterats med slutsatser från utifrån det systematiska kvalitetsarbetet (SKA) och den interna tillsyn vi genomfört på Uppsala Yrkesgymnasium Jälla.

Ett första möte genomfördes i oktober 2020 där resultaten presenterades och skolorna fick uppdrag att tydliggöra förslagen ytterligare. Fortbildningsplanen tar fasta på gemensamma behov som extra anpassningar och språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Men också på det faktum att våra yrkesprogram inbördes är så olika att innehållet behöver anpassas, tex. vad gäller olika typer av yrkeskunskaper och yrkesdidaktik. En första generell fortbildningsinsats planeras till juni 2021.

Alumniuppföljning

Under ett flertal år har behovet av uppföljning av tidigare yrkes elever diskuterats för att därigenom få underlag för marknadsföringsinsatser men också få en kvalitativ återkoppling till våra program. Denna uppföljning har vi nu möjlighet att genomföra och det kommer att ske genom en pilot riktad mot avgångseleverna 2019-20.

Marknadsföring

Under innevarande läsår planerades för en nytt yrkesexpo riktat mot grundskolan. Dessa planer har dock skjutits upp p.g.a. pandemin. 2020 års gymnasie mässa blev också inställd p.g.a. pandemin och de årliga öppet husaktiviteterna kommer att genomföras digitalt. Samtliga enheter presenteras i korta filmer vilket ska hjälpa de sökande att välja vilka digitala öppna hus man vill besöka. I samband med filminspelningen valde vi att göra en egen film för lärlingsutbildningen för att särskilt stärka detta alternativ. Vid gymnasie mässan november 2019 fick den kommunala lärlingsutbildningen också en egen placering för att på så sätt kunna tydliggöra sitt unika erbjudande.

Satsningar för ökad likvärdighet

En hög andel av våra yrkes elever har låga ingångsvärden och är i behov av kompensatoriska insatser. Uppsala Yrkesgymnasium Jälla är också identifierad som en särskild utvecklingsskola där rektor upprättat en särskild handlingsplan där förvaltningen prioriterat riktade insatser som till exempel ett förstärkt antal förstälärare och stöd via Centrala elevhälsan

Konsekvenser för barn/elever

Åtgärden är en satsning för elever på våra yrkesprogram

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser föreligger i ärendet.

Konsekvenser för näringslivet

Syftet med åtgärderna är att säkerställa en rekryteringsbas inom aktuella yrkesområden

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2020-11-19

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör